

چرخه عمر شرکت و مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

مستانه ساکیان محمدی

گروه مدیریت مالی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران.
Msakiyan56@gmail.com

امین حیدری

گروه حسابداری، واحد دورود، دانشگاه آزاد اسلامی، دورود، ایران. (نویسنده مسئول).
a.heidari.89@gmail.com

علیرضا غیاثوند

گروه مدیریت مالی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران.
ghiyasvand_alireza@yahoo.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی رابطه چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با تأکید بر نقش تعدیلی جریان نقدی شرکت و عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. روش پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت در زمره تحقیقات توصیفی قرار داشته و از نظر روش نیز در دسته تحقیقات همبستگی محسوب می‌گردد. برای این مهم از اطلاعات ۱۲۹ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۵ (۷ سال) است، استفاده شد. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات، از روش کتابخانه‌ای استفاده شد. در بخش داده‌های پژوهش از طریق جمع‌آوری داده‌های شرکت‌های نمونه با مراجعه به صورت‌های مالی، یادداشت‌های توضیحی و ماهنامه بورس اوراق بهادار انجام پذیرفت. به‌منظور توصیف و تلخیص داده‌های جمع‌آوری شده از آمار توصیفی و استنباطی بهره گرفته شده‌است. به‌منظور تحلیل داده‌ها ابتدا پیش‌آزمون‌های ناهمسانی واریانس، آزمون F لیمر، آزمون هاسمن و آزمون کولموگروف-اسمیرف جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها و سپس از آزمون رگرسیون چندمتغیره برای تایید و رد فرضیه‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار Eviews ورژن ۱۰ استفاده شد. نتایج نشان داد چرخه عمر شرکت بر قابلیت مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. عدم تقارن اطلاعاتی بر رابطه چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی تأثیر تعدیلی معناداری دارد. جریان نقدی شرکت بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی تأثیر تعدیلی معناداری دارد.

واژگان کلیدی: چرخه عمر شرکت، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، جریان نقدی، عدم تقارن اطلاعاتی.

مقدمه

قابلیت مقایسه یکی از ویژگی‌های کیفی کلیدی در چارچوب گزارشگری مالی است (چن و همکاران، ۲۰۱۸). قابلیت مقایسه، توانایی کاربران صورت‌های مالی را برای ارزیابی عملکرد یک شرکت کانونی در مقابل همتایانش با برجسته کردن شباهت‌ها و تفاوت‌های بین واحدهای تجاری که به دلیل وجود شرایط اقتصادی مشابه ایجاد می‌شود، افزایش می‌دهد. قابلیت مقایسه، کیفیت و شفافیت محیط اطلاعاتی را افزایش می‌دهد و در نتیجه سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران، حسابرسان و سرمایه‌گذاران نهادی را قادر می‌سازد تا رفتار مدیریتی را با دقت بیشتری رصد کنند (جو و همکاران، ۲۰۲۴).

با این حال، تمرکز بر قابلیت مقایسه بدون ارزیابی اینکه آیا قابلیت مقایسه در سراسر چرخه عمر شرکت تغییر می‌کند، یک چشم‌انداز ثابت را ارائه می‌دهد. کم‌توجهی به این موضوع در مطالعات پیشین، این انگیزه را ایجاد کرده است تا رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی مورد بررسی قرار گیرد. از این رو، این پژوهش به پیروی از بیسواس و همکاران (۲۰۲۲)، بررسی کرده است که آیا قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بین شرکت‌ها در مرحله بلوغ و سایر مراحل چرخه عمرشان متفاوت است یا خیر.

مطالعات بر روی عوامل تعیین‌کننده قابلیت مقایسه صورت‌های مالی نشان می‌دهد که استانداردها و مقررات حسابداری (دی‌فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱)، مکانیسم‌های حاکمیتی داخلی (لادویگ و همکاران، ۲۰۲۲)، تقلید از الزامات استراتژیک (فردریک، ۲۰۲۱) و نزدیکی جغرافیایی (الهادی و همکاران، ۲۰۲۱)، بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تاثیر می‌گذارد. امین و همکاران (۲۰۲۳) پیشنهاد می‌کنند شرکت‌هایی که با رقابت بالاتری روبرو هستند، به دلیل نگرانی در مورد افزایش اطلاعات اختصاصی، با احتمال کمتری به ارائه صورت‌های مالی قابل مقایسه می‌پردازند. این مطالعه با بررسی اینکه آیا مراحل چرخه عمر شرکت بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تاثیر دارد یا خیر، ادبیات مربوط به عوامل تعیین‌کننده قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را توسعه می‌دهد.

در این راستا، چرخه عمر یک شرکت شامل مراحل ظهور، رشد، بلوغ و افول است (بانرجی و همکاران، ۲۰۲۲). در حالی که نظریه چرخه عمر سنتی استدلال می‌کند تکامل سازمان‌ها از زمان شروع تا زمان افول، یکنواخت است، نظریه چرخه عمر معاصر استدلال می‌کند که تکامل شرکت‌ها در طول چرخه عمر آنها غیرخطی است (دیکنسون، ۲۰۱۱). تحقیقات قبلی نشان می‌دهد که واکنش قیمت سهام به سود، قیمت‌گذاری اشتباه اقلام تعهدی، ارتباط ارزشی معیارهای حسابداری، سیاست تقسیم سود، کیفیت اقلام تعهدی، هزینه حقوق صاحبان سهام، پیش‌بینی سودآوری و رشد، سیاست‌های شرکتی و سایر اقدامات مربوط به افشا مانند مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها، در مراحل مختلف چرخه عمر شرکت‌ها متفاوت است (آگاروال و همکاران، ۲۰۰۲؛ بالان و همکاران، ۲۰۰۹). باسکار و همکاران (۲۰۱۹)، دریافتند مکانیسم‌های کنترل داخلی مؤثر که توسط شرکت‌های بالغ به کار گرفته شده‌اند، منجر به افزایش کیفیت تطابق و کاهش تجدید ارائه صورت‌های مالی در مقایسه با سایر شرکت‌ها می‌شود. با توجه به این ادبیات، در این مطالعه بررسی شده است که آیا مراحل چرخه عمر شرکت‌ها بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تاثیر دارد یا خیر؟ مراحل چرخه عمر با عوامل منحصربه‌فرد مشخص می‌شود. این عوامل مانند استراتژی‌ها، منابع و محیط رقابتی، ساختارهای سازمانی، سیستم‌ها و مشکلات نمایندگی متفاوتی را ایجاد می‌کنند و در نتیجه فرآیندهای گزارشگری مالی را شکل می‌دهند. این پویایی، محیطی را برای مقایسه بین شرکت‌ها در چرخه عمر ایجاد می‌کند تا در مراحل مختلف متفاوت باشند (کانگ و همکاران، ۲۰۱۵).

مبانی نظری

چرخه عمر شرکت

چرخه عمر شرکت از جمله مفاهیمی است که طی چند دهه اخیر وارد حوزه‌های گوناگون مرتبط با سازمان شده است. در ادبیات مربوط به رشد و توسعه شرکت، دو نوع رهیافت مکانیکی و ارگانیکی به رشد و توسعه سازمان وجود دارد. در حالی که در رهیافت مکانیکی، شرکت همانند یک ماشین متصور شده و دارای رشد و توسعه نمی‌باشد، در رهیافت ارگانیک، شرکت همانند موجودی زنده قلمداد می‌گردد که دارای رشد و توسعه است. بر مبنای رهیافت ارگانیک، گاردنر (۱۹۶۵)، بیان نمود که شرکت دارای چرخه عمر منحصر به فرد خود است (آگاروال و همکاران، ۲۰۰۲).

مقایسه صورت‌های مالی

قابلیت مقایسه یکی از ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی است که باعث افزایش مفید بودن اطلاعات برای تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان شده (هیئت استانداردهای حسابداری مالی، ۲۰۱۰) و آنان را قادر می‌سازد تا شباهت‌ها و تفاوت‌های موجود بین اقلام صورت‌های مالی را بررسی نمایند. لذا قابلیت مقایسه صورت‌های مالی برای سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ چراکه تصمیمات سرمایه‌گذاری و اعتباردهی آن‌ها مستلزم ارزیابی فرصت‌های پیش‌روی است و بدون وجود اطلاعات حسابداری قابل مقایسه، تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان دشوار و تقریباً غیرممکن به نظر می‌رسد (یون‌کیم و همکاران، ۲۰۱۶). از سوی دیگر، سقوط قیمت سهام طی سال‌های اخیر و به‌ویژه بعد از بحران مالی و اقتصادی سال ۲۰۰۸، توجه بسیاری را به خود معطوف نموده است (دیانتی دیلمی و همکاران، ۱۳۹۱). بر اساس مفهوم ریسک سقوط سهام، برخی از شرکت‌ها بنا بر دلایل مختلفی (از جمله مالیات، پاداش مدیران، روش‌های حسابداری متهورانه) تمایل به پنهان نمودن اخبار بد دارند. اما همواره یک سطح نهایی برای انباشته ساختن اخبار بد در شرکت وجود دارد و با رسیدن به آن سطح نهایی به یک‌باره این اخبار بد منتشر خواهد شد و سرمایه‌گذاران را به تغییر در باورهای خود درباره ارزش شرکت و در نتیجه آن قیمت سهام شرکت ملزم می‌سازد، که این موضوع باعث سقوط قیمت سهام شرکت می‌شود (هاتن و همکاران، ۲۰۰۹).

پیشینه پژوهش

پیشینه داخلی

هادی‌راد (۱۴۰۲)، در پایان‌نامه‌ی ارشد خود با عنوان «رابطه مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی: با در نظر گرفتن اثر تعدیل‌گری عدم تقارن اطلاعاتی و جریان نقدی شرکت»، به بررسی رابطه مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با در نظر گرفتن اثر تعدیل‌گری عدم تقارن اطلاعاتی و جریان نقد آزاد پرداخته شده است. محقق در این پژوهش تلاش نموده است تا با استفاده از داده‌های ترکیبی و تعداد ۱۶۵ شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران در طی دوره زمانی ۱۱ ساله (۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰) به کمک نرم‌افزار ایویوز به تحلیل مدل‌های این پژوهش بپردازد. نتایج فرضیه اول نشان داد بین مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه مثبت و معناداری برقرار است. در ادامه نتایج فرضیه دوم نشان داد عدم تقارن اطلاعاتی تأثیر منفی و معناداری بر ارتباط بین مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دارد. همچنین، نتایج فرضیه سوم حاکی از آن بود که جریان‌های نقدی آزاد تأثیر منفی و معناداری بر ارتباط بین مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دارد.

عاملی (۱۴۰۲)، در پایان‌نامه‌ی ارشد خود با عنوان «بررسی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در مراحل چرخه عمر شرکت»، تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در مراحل چرخه عمر شرکت‌ها مورد بررسی قرار گرفت. برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی از مدل دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱)، و برای طبقه‌بندی مراحل مختلف چرخه عمر از مدل دیکینسون (۲۰۱۱)، استفاده شده است. نمونه آماری مطالعه شامل ۱۵۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ است. داده‌های مورد نیاز از صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها که در سایت کدال موجود است، گردآوری شده‌اند. جهت تحلیل‌های آماری و آزمون فرضیه‌ها از آزمون مقایسه میانگین و تکنیک‌های اقتصادسنجی و نرم‌افزار ایویوز استفاده شده است. نتایج نشان داد هم‌راستا با تئوری معاصر چرخه عمر شرکت، تفاوت معناداری بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در مراحل مختلف چرخه عمر شرکت‌ها وجود دارد؛ به طوری که قابلیت مقایسه در مرحله بلوغ بیشتر از سایر مراحل چرخه عمر شرکت‌ها است. همچنین مشخص شد مرحله ظهور، رشد و افول تأثیر منفی و معناداری بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دارند، در حالی که مرحله بلوغ تأثیر مثبت و معناداری بر قابلیت

مقایسه صورت‌های مالی دارد.

طباطبائی (۱۴۰۱)، در پایان‌نامه‌ی ارشد خود با عنوان «رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه بین صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، به بررسی رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه بین صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. با بررسی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در خصوص، ۱۶۷ شرکت (۱۶۷۰ سال - شرکت) در دوره‌ی زمانی بین سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ و استفاده از رگرسیون چندگانه با الگوی داده‌های تابلویی، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه گزارش و صورت مالی ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که عدم تقارن اطلاعاتی بر رابطه بین مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه گزارش و صورت مالی اثر می‌گذارد و یافته‌های پژوهش نشان داد که ضعف کنترل داخلی شرکت بر رابطه بین مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی اثر می‌گذارد.

حاجی‌ها و همکاران (۱۳۹۹)، در مطالعه‌ی خود با عنوان «بررسی مقایسه‌ای قابلیت اتکاء اطلاعات مالی بر اساس تئوری چرخه عمر»، اثرپذیری قابلیت اتکا اطلاعات مالی از چرخه عمر شرکت را مورد بررسی قرار دادند. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۲۷ شرکت بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۰-۱۳۹۵ می‌باشد. به منظور بررسی فرضیه‌های پژوهش از تجزیه واریانس و به منظور مقایسه میانگین متغیرها از روش حداقل اختلاف معنی دار (LSD) و نرم افزار spss کمک گرفته شده است. یافته‌ها حاکی از آن است که بین بیان صادقانه شرکت‌ها در طی چرخه عمر تفاوت معنی داری وجود ندارد. همچنین نتایج بررسی حاکی از آن است که بی طرفی اطلاعات ارائه شده در دوره‌های بلوغ و افول تفاوت معنی داری با هم ندارند؛ در حالی که بی طرفی اطلاعات ارائه شده در دوره رشد تفاوت معنی داری با دوره بلوغ و افول دارد. براساس نتایج می‌توان بیان کرد که سیاست‌های به کارگیری اطلاعات مالی در طی عمر شرکت متفاوت نمی‌باشد. همچنین نتایج این پژوهش مطابق تئوری علامت دهی است.

پیشینه خارجی

ماهی و همکاران (۲۰۲۴)، در مطالعه‌ی خود با عنوان «مسئولیت زیست محیطی و چرخه عمر شرکت بر جریان نقدی شرکت با تنوع جغرافیایی به عنوان متغیر تعدیل»، پرداختند. پژوهش از نوع کمی انجمنی است. تعداد نمونه در این تحقیق ۵۰ شرکت بود. در طول پنج سال رصد ۲۰۱۸-۲۰۲۲، ۲۴۳ داده مشاهده وجود داشت. برای آزمون فرضیه، این تحقیق از رگرسیون داده‌های تابلویی استفاده می‌کند. بر اساس نتایج آزمون، متغیر مسئولیت زیست محیطی بر جریان نقدی تأثیر می‌گذارد. بر اساس نتایج آزمون، متغیر چرخه عمر تأثیری بر نگهداری وجه نقد ندارد. تأثیر مسئولیت زیست محیطی بر جریان نقدی شرکت و تنوع عوامل جغرافیایی تأثیر نمی‌گذارد. بر اساس نتایج آزمایش، چرخه حیات بر جریان نقدی شرکت و تنوع عوامل جغرافیایی تأثیری ندارد.

بیسواس و همکاران (۲۰۲۲)، در مطالعه‌ی خود با عنوان «چرخه عمر شرکت و مقایسه صورت‌های مالی»، به بررسی چگونگی تفاوت قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بین شرکت‌ها در مرحله بلوغ چرخه عمرشان و شرکت‌ها در سایر مراحل چرخه عمر پرداخته شده است. نمونه پژوهش شرکت‌های فهرست شده در ایالات متحده از سال ۱۹۸۷ تا ۲۰۱۹ بودند. نتایج پژوهش نشان داد ارتباط بین چرخه زندگی و قابلیت مقایسه با عدم تقارن اطلاعات تعدیل می‌شود.

هدف‌های پژوهش

تعیین رابطه بین چرخه عمر شرکت با قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

تهران تعیین تاثیر تعدیل کننده عدم تقارن اطلاعاتی بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تعیین تاثیر تعدیل کننده جریان نقدی شرکت بر رابطه چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.

فرضیه های پژوهش

بین چرخه عمر شرکت با قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد.

وجود عدم تقارن اطلاعاتی بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر تعدیل کننده دارد.

جریان نقدی شرکت بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر تعدیل کننده دارد.

روش اجرای پژوهش

این پژوهش را می توان بر اساس هدف از نوع پژوهش های کاربردی به شمار آورد. همچنین این پژوهش را می توان از نظر ماهیت جزء تحقیقات طولی - مقطعی از نوع پس رویدادی به شمار آورد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۱ است. روش نمونه گیری به صورت غربالگری سیستماتیک صورت گرفت. بدین صورت که در هر مرحله، از بین کلیه شرکت های موجود، شرکت هایی که دارای شرایط ورود به این پژوهش را دارا نبوده اند، حذف شده و شرکت های باقی مانده برای انجام آزمون انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها به دو صورت کتابخانه ای (فیش برداری) و میدانی (با استفاده از نرم افزارهای ره آور نوین، تدبیر پرداز و کتابخانه سازمان بورس) است. همچنین تجزیه و تحلیل داده های پژوهش با کمک نرم افزار اقتصادسنجی Eview ورژن ۱۰ صورت گرفت.

جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری پژوهش دربرگیرنده کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی سال های ۱۴۰۱-۱۳۹۵ است.

روش نمونه گیری و تعیین حجم نمونه

در پژوهش حاضر، برای تعیین نمونه آماری از روش نمونه گیری غربالگری سیستماتیک استفاده شده است. بدین صورت که در هر مرحله، از بین کلیه شرکت های موجود، شرکت هایی که دارای شرایط زیر نبوده اند، حذف شده و شرکت های باقی مانده برای انجام آزمون انتخاب شدند:

به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفندماه هر سال باشد.

شرکت طی سال های ۱۴۰۱-۱۳۹۵ سال مالی خود را تغییر نداده باشد.

شرکت تا پایان سال ۱۴۰۱ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد.

داده های مورد نیاز طی دوره تحقیق از سال ۱۴۰۱-۱۳۹۵ برای محاسبه متغیرهای تحقیق در دسترس باشد.

جدول (۱): تعیین حجم نمونه‌ی پژوهش

ردیف	شرح	شرکت های خارج از طبقه	تعداد کل جامعه
۱	در دسترس بودن اطلاعات مالی (به‌ویژه یادداشت‌های همراه صورتهای مالی به منظور استخراج داده‌های مدنظر)	(-۱۳۵)	۵۴۲
۲	دوره‌ی مالی شرکت‌ها منتهی به پایان اسفندماه هر سال	(-۸۴)	
۳	عدم تغییر فعالیت یا تغییر سال مالی	(-۷۶)	
۴	شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، شرکت‌های هلدینگ، بانک‌ها و لیزینگ	(-۳۱)	
۵	شرکت‌هایی که در بازه زمانی پژوهش، توقف معاملاتی بیش از سه ماه داشتند	(-۸۷)	
	حجم نمونه	(۱۲۹)	(۱۲۹)

با توجه به اعمال محدودیت‌های بیان شده در، تعداد ۱۲۹ شرکت به‌عنوان حجم نمونه در بازه‌ی زمانی ۱۳۹۶ الی ۱۴۰۱ انتخاب شد.

مدل رگرسیونی پژوهش

در این پژوهش با استفاده از مدل رگرسیونی با اقتباس از پژوهش بیسواس و همکاران (۲۰۲۲)، برای تحلیل فرضیه‌های پژوهش حاضر به شرح زیر استفاده می‌شود:

مدل برای آزمون فرضیه اول پژوهش: «چرخه عمر شرکت با قابلیت مقایسه صورتهای مالی رابطه معناداری وجود دارد»

$$IND_COMP_it = \beta_0 + \beta_1 FLC_it + \beta_2 Return_it + \beta_3 Lev_it + \beta_4 Size_it + \varepsilon_it$$

مدل برای آزمون فرضیه دوم پژوهش: «وجود عدم تقارن اطلاعاتی بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورتهای مالی تاثیر تعدیل‌کننده دارد»

$$IND_COMP_it = \beta_0 + \beta_1 FLC_t * IAS_it + \beta_2 Return_it + \beta_3 Lev_it + \beta_4 Size_it + \varepsilon_it$$

مدل برای آزمون فرضیه سوم پژوهش: «جریان نقدی شرکت بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورتهای مالی تاثیر تعدیل‌کننده دارد»

$$IND_COMP_it = \beta_0 + \beta_1 FLC_t * CFO_it + \beta_2 Return_it + \beta_3 Lev_it + \beta_4 Size_it + \varepsilon_it$$

که در مدل‌های فوق؛

IND_COMP_it = نشان دهنده‌ی قابلیت مقایسه صورتهای مالی می‌باشد.

FLC_it = نشان دهنده‌ی چرخه عمر شرکت می‌باشد.

IAS_it = نشان دهنده‌ی عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد.

CFO_it = نشان دهنده‌ی جریان نقدی شرکت می‌باشد.

$Return_it$ = نشان دهنده بازده سالانه سهام شرکت می‌باشد.

Lev_it = نشان دهنده‌ی اهرم مالی شرکت می‌باشد.

$Size_it$ = نشان دهنده‌ی اندازه شرکت می‌باشد.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی متغیرها

در جدول، به شاخصه‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جامعه آماری پژوهش پرداخته شده است. جدول (۲): Error! No text of specified style in document. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در نمونه

آماري مورد مطالعه

متغیرهای پژوهش	میانگین	میانه	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
چرخه عمر شرکت	۳/۹۷۴۶	۲/۶۰۳۰	۵/۳۱۴۸	-۱/۶۵۹۴	۵۴/۴۷۹۴
قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	۰/۲۴	-۰/۲۰	۰/۳۰	-۰/۳۵	۰/۲۶
وجود عدم تقارن اطلاعاتی	۰/۰۰۷	۰/۰۰۸	۰/۳۷۶	-۱/۵۱۳	۱/۷۴
جریان نقدی شرکت	۰/۶۶	۰/۶۱	۰/۲۱۹	۰/۳	۱
اندازه شرکت	۷/۰۵۷	۶/۰۹۹	۰/۶۵۵	۶/۳۱۴	۱۱/۶۷۱
اهرم مالی	۰/۸۹۳	۰/۸۸۱	۰/۶۵۲	-۰/۰۸۳	۱/۹۳۴
بازده سالانه سهام	۰/۱۱۵۷	۰/۰۹۶۱	۰/۰۹۳۱	-۰/۳۹۷۱	۰/۵۹۸۴

آزمون ایستایی متغیرها

به سبب ارزیابی مانایی (پایایی) شاخصه‌های پژوهش، از آزمون لیون، لین و چوی^۱ استفاده شده است.

جدول (۳): آزمون ایستایی (مانایی) متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	آماره F	احتمال	نتیجه
چرخه عمر شرکت	-۱۲/۵۶	۰/۰۰۰	مانا
قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	-۱۰/۴۳	۰/۰۰۰	مانا
وجود عدم تقارن اطلاعاتی	-۹/۷۱	۰/۰۰۰	مانا
جریان نقدی شرکت	-۱۵/۷۳	۰/۰۰۰	مانا
اندازه شرکت	-۱۲/۹۴	۰/۰۰۰	مانا
اهرم مالی	-۱۱/۰۵	۰/۰۰۰	مانا
بازده سالانه سهام	-۱۳/۷۷	۰/۰۰۰	مانا

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ۴-۲، مشخص شد متغیرهای پژوهش کمتر از ۵٪ می‌باشد، لذا همه مولفه‌های تحقیق مانا است؛ این بدان معناست که واریانس و میانگین مولفه‌های تحقیق در طول کوواریانس و زمان مولفه‌ها میان سال‌های گوناگون ثابت بوده است. بنابراین سازمان‌های مورد ارزیابی تحولات ساختاری نداشته و بهره‌گیری از متغیرهای مذکور در جدول، در مدل سبب به وجود آمدن رگرسیون کاذب نمی‌گردد.

آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

در پژوهش حاضر به منظور بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش، از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است. فرض‌های صفر و مقابل این آزمون به صورت زیر است:

¹ Levin, Lin & Chu

H_0 : توزیع داده‌ها نرمال است
 H_1 : توزیع داده‌ها نرمال نیست

نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنف در جدول ارائه شده است.

جدول (۴): آزمون بررسی نرمال بودن متغیرها

متغیرهای پژوهش	آماره ی K-S	احتمال
چرخه عمر شرکت	۹/۰۵	۰/۰۰۰
قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	۴/۴۵	۰/۰۰۰
وجود عدم تقارن اطلاعاتی	۱۲/۷۱	۰/۰۰۰
جریان نقدی شرکت	۶/۲۴	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	۹/۰۳	۰/۰۰۰
اهرم مالی	۲/۵۲	۰/۰۰۰
بازده سالانه سهام	۳/۳۴	۰/۰۰۰

با توجه به نتایج جدول، احتمال آزمون برای متغیرهای پژوهش کمتر از (۰/۰۵) است و لذا فرضیه صفر پذیرفته شده است و باید بیان نمود که مولفه‌های تحقیق از توزیع نرمال برخوردار است و سرآخر انجام رگرسیون بر روی آنها بدون مشکل انجام می‌شود.

آزمون همبستگی متغیرهای پژوهش

در این پژوهش جهت مشخص نمودن همبستگی میان مولفه‌ها از ضریب همبستگی پیرسون بهره گرفته شده است، که ماتریس همبستگی میان متغیرهای کمی در جدول ارائه گردیده است.

جدول (۵): Error! No text of specified style in document. آزمون ضریب همبستگی پیرسون جهت بررسی

همبستگی بین متغیرها

متغیرهای پژوهش	چرخه عمر شرکت	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	وجود عدم تقارن اطلاعاتی	جریان نقدی شرکت	اندازه شرکت	اهرم مالی	بازده سالانه سهام
چرخه عمر شرکت	۱						
قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	۰/۰۱۰	۱					
وجود عدم تقارن اطلاعاتی	۰/۱۵۳	۰/۰۰۱	۱				
جریان نقدی شرکت	۰/۱۴۴	-۰/۰۳۹	۰/۳۴۲	۱			
اندازه شرکت	۰/۰۰۵	۰/۰۰۴	-۰/۰۶۸	۰/۰۴۰	۱		
اهرم مالی	۰/۰۰۹	-۰/۱۲۸	-۰/۰۲۱	-۰/۰۰۶	۰/۱۱۷	۱	
بازده سالانه سهام	-۰/۰۰۲	-۰/۳۹۷	-۰/۰۲۷	۰/۰۳۷	۰/۰۳۱	-۰/۰۳۲	۱

با توجه به نتایج، از آنجایی که قدرمطلق ضریب همبستگی بین متغیرهای پژوهش کمتر از ۰/۸۰ است، نتیجه گرفته می‌شود که به سبب بالا نبودن همبستگی میان مولفه‌های کنترلی، تعدیل‌گر، وابسته و مستقل، مشکل هم‌خطی میان

مولفه‌ها وجود نداشته و ورود همزمان آنها در مدل سبب ایجاد مشکل هم‌خطی نمی‌باشد.

آزمون ناهمسانی واریانس

با توجه به جدول، به منظور تحلیل ناهمسانی واریانس، با استفاده از آزمون بروش-پاگان-گادفری^۱ استفاده می‌شود.

جدول (۶): نتایج آزمون ناهمسانی واریانس

احتمال	آماره آزمون	فرضیه‌های پژوهش
۰/۰۰۰	۵/۳۹۲	فرضیه اول
۰/۰۰۰	۵/۰۸۱	فرضیه دوم
۰/۰۰۰	۴/۹۴۷	فرضیه سوم

با توجه به نتایج جدول، مشخص شد که احتمال فرضیه‌های تحقیق (< 0.05) می‌باشد. لذا، فرضیه ناهمسانی واریانس جملات اخلاص پذیرش شده‌است. بنابراین در جهت رفع معضل ناهمسانی واریانس از متد رگرسیون حداقل مربعات معمولی تعمیم‌یافته بهره گرفته می‌شود.

آزمون F لیمر و هاسمن

در جدول نتایج آزمون F لیمر و هاسمن در جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش ارائه می‌شود.

جدول (۷): نتایج آزمون F لیمر و هاسمن

فرضیه‌های پژوهش	آزمون هاسمن		آزمون F لیمر		روش اثرات
	P-Value	F	P-Value	F	
تصادفی	۱/۵۱۲	۴/۶۳۲	۰/۰۰۰	۱/۸۰۳	فرضیه اول
تصادفی	۰/۹۸۴	۰/۶۳۸	۰/۰۰۰	۱/۸۳۶	فرضیه دوم
تصادفی	۰/۹۹۱	۴/۰۱۵	۰/۰۰۰	۱/۸۰۹	فرضیه سوم

با توجه به نتایج جدول از آنجایی که مقدارهای احتمال F لیمر در جهت فرضیات تحقیق کمتر از ۵٪ می‌باشد، لذا از متد داده‌های تابلویی بهره گرفته شده‌است. همچنین، از آنجایی که مقادیر احتمال آزمون هاسمن برای فرضیه‌های پژوهش بالاتر از ۵٪ می‌باشد، لذا مدل اثرات تصادفی پذیرفته شده‌است.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

بهره‌گیری از متدهای داده‌های تابلویی (پانلی) در ارزیابی ارتباط شاخصه‌ها قادر است از دیگر متدهای رگرسیونی موثر است. به همین سبب در این تحقیق پردازش اطلاعات تاثیر متغیرهای مدل با بهره‌گیری از روش داده‌های تابلویی مورد ارزیابی قرار گرفته است.

آزمون فرضیه اول

«بین چرخه عمر شرکت با قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد»

$$\begin{cases} H_0: \text{بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه وجود ندارد} \\ H_1: \text{بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه وجود دارد} \end{cases}$$

¹ Breusch-Pagan-Godfrey

جدول (۸): نتایج آزمون فرضیه اول

متغیرهای پژوهش	ضریب بتا	انحراف معیار	آماره t	سطح معنی داری
مقدار ثابت	-۱/۳۷۰	۰/۳۴	-۴/۰۲	۰/۰۰۰
چرخه عمر شرکت	۰/۰۳۰	۰/۰۰۸	۳/۵۶	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	۰/۰۵۶	۰/۰۲۴	۲/۳۴	۰/۰۱۹
اهرم مالی	۰/۴۶۹	۰/۱۵۲	۳/۰۸	۰/۰۰۲
بازده دارایی	۰/۳۵۶	۰/۲۱۹	۱/۶۳	۰/۱۰۴
آزمون دوربین واتسون	ضریب تعیین	آماره F	احتمال F	
۱/۹۶۲	۰/۰۱۶	۶/۸۱	۰/۰۰۰	

با توجه به نتایج جدول از آنجایی سطح معنی داری به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ و ضریب رگرسیون بیان شده برای مولفه چرخه عمر شرکت، می توان بیان کرد که این متغیر با قابلیت مقایسه صورت های مالی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین با توجه به سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ و ضرایب رگرسیون ارائه شده برای متغیرهای کنترلی در فرضیه مذکور می توان بیان کرد که اندازه شرکت ($0.19 > 0.05$) و اهرم مالی ($0.02 > 0.05$) با قابلیت مقایسه صورت های مالی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین متغیر کنترلی بازده دارایی ($0.104 < 0.05$) از آنجایی که سطح معنی داری بیشتر از ۰/۰۵ به دست آمده است، می توان نتیجه گرفت که با قابلیت مقایسه صورت های مالی رابطه معناداری وجود ندارد.

همچنین، یکی از شرایط بهره گیری از رگرسیون، استقلال باقیمانده هاست. همچنین در صورتی که آماره دوربین - واتسون میان ۱/۵ و ۲/۵ می باشد، لذا فرضیه عدم همبستگی بین خطاها پذیرش گردیده است. ضریب تعیین مدل بیانگر چنین می باشد که حدوداً ۱٪ از تحولات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی قابل بیان است. همچنین آماره F، حاوی پردازش واریانس رگرسیون به سبب تحلیل قطعیت وجود ارتباط خطی میان دو متغیر می باشد. بنابراین، در صورتی که میزان احتمال مدل کمتر از ۵٪ می باشد، بنابراین مدل کلی رگرسیون معنادار است. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می توان گفت فرضیه اول پژوهش مبنی بر اینکه؛ بین چرخه عمر شرکت با قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد؛ تایید شده است.

آزمون فرضیه دوم

«وجود عدم تقارن اطلاعاتی بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر تعدیل کننده دارد»

وجود عدم تقارن بر رابطه چرخه عمر و قابلیت مقایسه تاثیر تعدیل کننده ندارد: H_0
وجود عدم تقارن بر رابطه چرخه عمر و قابلیت مقایسه تاثیر تعدیل کننده دارد: H_1

نتایج آزمون رگرسیون خطی چندمتغیره برای فرضیه دوم این پژوهش در جدول ۴-۸، ارائه شده است.

جدول (۹): Error! No text of specified style in document. نتایج آزمون فرضیه دوم

متغیرهای پژوهش	ضریب بتا	انحراف معیار	آماره t	سطح معنی داری
مقدار ثابت	-۱/۱۷۹	۰/۳۵۸	-۳/۲۹	۰/۰۰۱
عدم تقارن اطلاعاتی	-۰/۰۴۸	۰/۰۱۲	-۳/۹۰	۰/۰۰۰
چرخه عمر شرکت	۰/۴۳۷	۰/۱۱۷	۳/۷۴	۰/۰۰۰
چرخه عمر شرکت * عدم تقارن اطلاعاتی	۰/۴۶۹	۰/۰۴۱	۳/۰۸	۰/۰۰۲
اندازه شرکت	۰/۰۲۶	۰/۰۲۷	۰/۹۷	۰/۳۳۳

۰/۰۰۳	۲/۹۷	۰/۱۴۹	۰/۴۴۴	اهرم مالی
۰/۱۵۹	۱/۴۱	۰/۲۱۱	۰/۲۹۷	بازده دارایی
احتمال F	آماره F	ضریب تعیین	آزمون دوربین واتسون	
۰/۰۰۰	۸/۵۵	۰/۰۳۷	۱/۸۵۵	

با توجه به نتایج حاصل از جدول، ملاحظه می‌شود:

با توجه به سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ و ضریب رگرسیون ارائه شده برای متغیر عدم تقارن اطلاعاتی، می‌توان بیان کرد که این متغیر رابطه چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را به صورت منفی و معنادار تعدیل می‌کند. با توجه به سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ و ضرایب رگرسیون ارائه شده برای متغیرهای کنترلی در فرضیه مذکور می‌توان بیان کرد که اهرم مالی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تاثیر مثبت و معنادار وجود دارد ($0/05 > 0/003$). میزان آماره دوربین- واتسون مشخص کننده فرض عدم همبستگی میان خطاها پذیرش شده‌است. ضریب تعیین مدل مشخص کننده این است که حدوداً ۱۰٪ از تحولات مولفه وابسته به وسیله مولفه‌های کنترلی و مستقل قابل توجیه است. میزان احتمال مدل کمتر از ۵ درصد می‌باشد، لذا مدل کلی رگرسیون معنی‌دار می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت فرضیه دوم پژوهش تایید شد. به این صورت که عدم تقارن اطلاعاتی تاثیر منفی و معناداری بر ارتباط چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دارد.

آزمون فرضیه سوم

«جریان نقدی شرکت بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تاثیر تعدیل کننده دارد»

جریان نقدی شرکت بر رابطه چرخه عمر و قابلیت مقایسه تاثیر تعدیل کننده ندارد: H_0
جریان نقدی شرکت بر رابطه چرخه عمر و قابلیت مقایسه تاثیر تعدیل کننده دارد: H_1

نتایج آزمون رگرسیون خطی چندمتغیره برای فرضیه‌ی سوم این پژوهش در جدول، ارائه شده‌است.

جدول (۱۰): Error! No text of specified style in document. نتایج آزمون فرضیه سوم

متغیرهای پژوهش	ضریب بتا	انحراف معیار	آماره‌ی t	سطح معنی‌داری
مقدار ثابت	-۰/۶۶۳	۰/۲۰۹	-۳/۱۶	۰/۰۰۲
جریان نقدی شرکت	-۰/۰۱۵	۰/۰۱۲	-۳/۵۶۴	۰/۰۰۶
چرخه عمر شرکت	۰/۲۲۰	۰/۰۱۳	۳/۳۷	۰/۰۰۱
جریان نقدی * چرخه عمر شرکت	۰/۰۳۱	۰/۱۱۲	۰/۸۸	۰/۳۸۰
اندازه شرکت	-۰/۰۲۱	۰/۰۶۵	-۳/۳۷	۰/۱۲۰
اهرم مالی	۰/۲۱۳	۰/۱۰۸	۱/۹۶	۰/۰۴۹
بازده دارایی	۰/۰۳۱	۰/۰۳۶	۰/۸۸	۰/۰۰۲
آزمون دوربین واتسون	ضریب تعیین	آماره F	احتمال F	
۱/۶۴۱	۰/۰۶۷	۱۳/۴۱۴	۰/۰۰۰	

با اهمیت به یافته‌های جدول مشاهده شده‌است:

با توجه به سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ و ضریب رگرسیون ارائه شده برای متغیر جریان نقدی شرکت، می‌توان بیان کرد که این متغیر رابطه چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را به صورت منفی و معنادار تعدیل می‌کند. با توجه به سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ و ضرایب رگرسیون ارائه شده برای متغیرهای کنترلی در فرضیه مذکور می‌توان بیان کرد که اهرم مالی بر مقایسه صورت‌های مالی تاثیر مثبت و معنادار وجود دارد، و متغیر بازده دارایی بر مقایسه صورت‌های مالی تاثیر منفی و معنادار وجود دارد.

میزان آماره دوربین- واتسون مشخص کننده این است که فرضیه عدم همبستگی میان خطاها پذیرش گردیده است. ضریب تعیین مدل مشخص کننده این است که حدوداً ۱۰٪ از تحولات مولفه وابسته به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی قابل توجیه است. میزان احتمال مدل کمتر از ۵ درصد می باشد، لذا مدل کلی رگرسیون معنی دار است. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می توان گفت فرضیه سوم پژوهش تایید شد. به این صورت که جریان های نقدی شرکت تأثیر منفی و معناداری بر ارتباط چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت های مالی دارد.

خلاصه نتایج

خلاصه نتایج آزمون فرضیه های پژوهش در جدول ارائه شده است.

جدول (۱۱): خلاصه نتایج آزمون فرضیه ها

شماره فرضیه	عنوان فرضیه های پژوهش	تایید/عدم تایید فرضیه
۱	بین چرخه عمر شرکت با قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد	تایید (مستقیم)
۲	وجود عدم تقارن اطلاعاتی بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر تعدیل کننده دارد	تایید (غیرمستقیم)
۳	جریان نقدی شرکت بر رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر تعدیل کننده دارد	تایید (غیرمستقیم)

بحث و نتیجه گیری

نتایج فرضیه ی اول

با توجه به یافته های به دست آمده از تحلیل اطلاعات باید نتیجه گرفت که بین چرخه عمر شرکت با قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. نتایج این فرضیه با یافته های هادی راد (۱۴۰۲)، عاملی (۱۴۰۲)، حاجی ها و همکاران (۱۳۹۹)، طبائی (۱۴۰۱)، بیسواس و همکاران (۲۰۲۲)؛ مطابقت دارد.

بنابراین در تبیین نتایج این فرضیه اول پژوهش باید گفت که چرخه عمر شرکت ها یکی از مفاهیم کلیدی در مدیریت و حسابداری است که به توالی مراحل مختلفی که یک شرکت در طول حیات خود طی می کند، اشاره دارد. این مراحل شامل تأسیس، رشد، بلوغ و در برخی موارد افول است. هر یک از این مراحل ویژگی های خاص خود را دارند که بر استراتژی ها، تصمیم گیری ها و عملکرد مالی شرکت تأثیر می گذارند.

از سوی دیگر، قابلیت مقایسه صورت های مالی به عنوان یکی از اصول بنیادین حسابداری، به استفاده کنندگان از اطلاعات مالی امکان می دهد تا وضعیت مالی شرکت ها را در بازه های زمانی مختلف و در مقایسه با سایر شرکت ها ارزیابی کنند. این اصل به ویژه برای سرمایه گذاران، تحلیلگران مالی و سیاست گذاران اقتصادی اهمیت ویژه ای دارد، زیرا تصمیم گیری های آن ها به شدت وابسته به دقت و یکنواختی اطلاعات مالی است.

مطالعات نشان می دهد که رابطه میان چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت های مالی، رابطه ای پویا و متغیر است. به عبارت دیگر، تغییرات در چرخه عمر شرکت می تواند تأثیرات مثبتی بر قابلیت مقایسه صورت های مالی داشته باشد. برای مثال، در مراحل اولیه چرخه عمر، شرکت ها به دلیل نوسانات بیشتر در سودآوری و تغییرات سریع در استراتژی ها ممکن است صورت های مالی کمتر قابل مقایسه ای داشته باشند. اما با گذشت زمان و ورود به مرحله بلوغ، شرکت ها به ثبات بیشتری در گزارشگری مالی دست می یابند که این امر قابلیت مقایسه صورت های مالی آن ها را افزایش می دهد.

از طرفی، در طول چرخه عمر یک شرکت، تغییرات مختلفی در ساختار سازمانی، استراتژی‌های مدیریتی، و شیوه‌های مالی رخ می‌دهد. این تغییرات می‌توانند تأثیرات قابل توجهی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت داشته باشند. پژوهشگران اقتصادی و مالی به دنبال درک بهتر رابطه میان چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی هستند، چرا که این موضوع می‌تواند بر تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران، تحلیلگران مالی، و سایر ذی‌نفعان تأثیرگذار باشد. همچنین، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، به این معنا است که اطلاعات مالی یک شرکت در طول زمان یا با شرکت‌های دیگر به راحتی و با دقت مقایسه شود. این قابلیت، یکی از ویژگی‌های اصلی گزارشگری مالی است که به کاربران اطلاعات مالی کمک می‌کند تا تصمیمات مالی بهتری اتخاذ کنند. با این حال، تغییرات در استراتژی‌ها و عملیات شرکت در مراحل مختلف چرخه عمر، می‌تواند بر این قابلیت تأثیر بگذارد.

پژوهشگران این رابطه را از زوایای مختلف بررسی کرده‌اند، از جمله تأثیر رشد، بلوغ، و افول شرکت‌ها بر ساختار گزارشگری مالی در مراحل اولیه چرخه عمر، شرکت‌ها معمولاً در حال سرمایه‌گذاری برای رشد و توسعه هستند، که ممکن است منجر به عدم ثبات در گزارشگری مالی شود. اما با رسیدن به مرحله بلوغ، شرکت‌ها معمولاً به یک سطح ثبات و یکنواختی در گزارشگری مالی می‌رسند که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد.

نتایج فرضیه‌ی دوم

بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها می‌توان نتیجه گرفت که وجود عدم تقارن اطلاعاتی رابطه چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را به صورت منفی و معنادار تعدیل نمود.

نتایج این فرضیه با یافته‌های مطالعات هادی راد (۱۴۰۲)، عاملی (۱۴۰۲)، طبائی (۱۴۰۱)، بیسواس و همکاران (۲۰۲۲)؛ مطابقت دارد.

بنابراین در تبیین نتایج فرضیه دوم این پژوهش باید گفت که در دنیای مالی و حسابداری، اطلاعات مالی شرکت‌ها به عنوان یکی از اصلی‌ترین منابع تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذاران، تحلیلگران و سایر ذی‌نفعان اقتصادی شناخته می‌شود. شفافیت و دقت در ارائه این اطلاعات نقش حیاتی در بهبود کارایی بازارهای مالی و تخصیص بهینه منابع دارد. در این میان، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی یکی از اصول کلیدی حسابداری است که به کاربران اطلاعات مالی امکان می‌دهد تا عملکرد مالی شرکت‌ها را در دوره‌های زمانی مختلف و با سایر شرکت‌ها به شکلی منسجم و دقیق مقایسه کنند.

قابلیت مقایسه صورت‌های مالی به معنای آن است که اطلاعات مالی ارائه شده توسط شرکت‌ها باید به گونه‌ای باشد که تفاوت‌های واقعی میان عملکرد مالی شرکت‌ها را به خوبی منعکس کند و از ایجاد تفاوت‌های غیرواقعی و ناشی از شیوه‌های گزارشگری مالی جلوگیری کند. این امر به کاربران اطلاعات مالی امکان می‌دهد تا تصمیمات خود را با اطمینان بیشتری اتخاذ کنند و از اطلاعات مالی به شکلی موثر استفاده کنند.

از سوی دیگر، چرخه عمر شرکت به عنوان یک چارچوب نظری مورد استفاده قرار می‌گیرد که به توصیف مراحل مختلف رشد و تکامل یک شرکت از زمان تأسیس تا دوران بلوغ و احتمالی افول آن می‌پردازد. هر مرحله از چرخه عمر شرکت دارای ویژگی‌های خاص خود است که بر تصمیم‌گیری‌ها و عملکرد مالی شرکت تأثیر می‌گذارد. این تغییرات در استراتژی‌ها، عملیات و ساختار مالی شرکت می‌تواند بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیرات مثبتی یا منفی داشته باشد.

یکی از عواملی که می‌تواند این رابطه را پیچیده‌تر کند، وجود «عدم تقارن اطلاعاتی» در بازارهای مالی است. عدم تقارن اطلاعاتی به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن برخی از ذی‌نفعان اطلاعات بیشتری نسبت به دیگران دارند. این پدیده معمولاً منجر به افزایش ریسک و کاهش کارایی در تصمیم‌گیری‌های مالی می‌شود. به عبارتی، هنگامی که اطلاعات میان

شرکت و سرمایه‌گذاران به طور یکنواخت توزیع نمی‌شود، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی نیز ممکن است تحت تأثیر قرار گیرد.

پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند که عدم تقارن اطلاعاتی می‌تواند رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را به طور منفی و معناداری تعدیل کند. به این معنا که در شرایطی که عدم تقارن اطلاعاتی بالاست، تأثیرات مثبت مراحل مختلف چرخه عمر شرکت بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی کاهش می‌یابد. برای مثال، در مراحل اولیه چرخه عمر شرکت که اغلب همراه با رشد سریع و نوسانات مالی است، عدم تقارن اطلاعاتی ممکن است موجب شود که اطلاعات مالی شرکت‌ها به طور دقیق منعکس‌کننده وضعیت واقعی آن‌ها نباشد. این امر می‌تواند منجر به کاهش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و در نتیجه کاهش دقت و اطمینان در تصمیم‌گیری‌های مالی شود.

علاوه بر این، در مراحل بلوغ شرکت، که معمولاً با ثبات بیشتر در عملیات و گزارشگری مالی همراه است، انتظار می‌رود که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بهبود یابد. با این حال، وجود عدم تقارن اطلاعاتی می‌تواند مانع از این بهبود شود و باعث گردد که صورت‌های مالی شرکت‌ها همچنان دارای تفاوت‌های غیرواقعی باشد که قابلیت مقایسه آن‌ها را کاهش می‌دهد. این موضوع به ویژه در شرایطی که شرکت‌ها به منظور حفظ موقعیت رقابتی خود اطلاعات را به طور گزینشی منتشر می‌کنند، بیشتر مشهود است.

بنابراین، بررسی دقیق رابطه میان چرخه عمر شرکت، عدم تقارن اطلاعاتی، و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. فهم این رابطه می‌تواند به تحلیلگران مالی و سیاست‌گذاران کمک کند تا استراتژی‌های مناسبی برای کاهش تأثیرات منفی عدم تقارن اطلاعاتی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی اتخاذ کنند و در نهایت به بهبود شفافیت و کارایی بازارهای مالی کمک نمایند.

نتایج فرضیه‌ی سوم

بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها می‌توان نتیجه گرفت که جریان نقدی شرکت رابطه چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را به صورت منفی و معنادار تعدیل نمود.

نتایج این فرضیه با یافته‌های هادی راد (۱۴۰۲)، عاملی (۱۴۰۲)، حاجی‌ها و همکاران (۱۳۹۹)، طبائی (۱۴۰۱)، ماهیا و همکاران (۲۰۲۴)، بیسواس و همکاران (۲۰۲۲)؛ مطابقت دارد.

بنابراین در تبیین نتایج این بخش باید گفت که در دنیای حسابداری و مالی، جریان نقدی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌های عملکرد مالی شرکت‌ها شناخته می‌شود. جریان نقدی نه تنها نشان‌دهنده وضعیت نقدینگی و توانایی شرکت در تأمین نیازهای مالی کوتاه‌مدت و بلندمدت است، بلکه به‌عنوان ابزاری برای ارزیابی پایداری و ثبات عملکرد مالی شرکت در طول زمان به کار می‌رود. از سوی دیگر، چرخه عمر شرکت به‌عنوان چارچوبی برای تحلیل مراحل مختلف رشد و تکامل شرکت‌ها، تأثیر قابل توجهی بر شیوه‌های مدیریتی، تصمیم‌گیری‌های مالی، و ساختار گزارشگری شرکت‌ها دارد. این تأثیرات می‌توانند به نوبه خود بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌ها اثر بگذارند.

از طرفی، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی یکی از ویژگی‌های اساسی گزارشگری مالی است که به استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی امکان می‌دهد تا عملکرد مالی شرکت‌ها را در دوره‌های زمانی مختلف و با شرکت‌های دیگر به صورت دقیق و منسجم مقایسه کنند. این قابلیت به ویژه برای سرمایه‌گذاران، تحلیلگران مالی، و سایر ذی‌نفعان اهمیت دارد، زیرا به آن‌ها امکان می‌دهد تصمیمات خود را بر اساس اطلاعات مالی قابل اعتماد و یکنواخت اتخاذ کنند. با این حال، عوامل مختلفی می‌توانند بر این قابلیت تأثیر بگذارند و باعث شوند که صورت‌های مالی شرکت‌ها کمتر قابل مقایسه باشند. یکی از این عوامل، جریان نقدی شرکت است که می‌تواند رابطه بین چرخه عمر شرکت و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را

به صورت منفی و معنادار تعدیل کند.

چرخه عمر شرکت، همان گونه که در نظریه های مدیریت و حسابداری مطرح شده است، شامل مراحل همچون تأسیس، رشد، بلوغ، و افول است. هر یک از این مراحل دارای ویژگی های خاص خود هستند که بر استراتژی ها، ساختار سازمانی، و عملکرد مالی شرکت تأثیرگذارند. برای مثال، در مراحل اولیه چرخه عمر، شرکت ها معمولاً در حال سرمایه گذاری برای رشد و توسعه هستند که این امر می تواند منجر به نوسانات بزرگ در جریان نقدی و ساختار مالی آن ها شود. این نوسانات ممکن است باعث شود که صورت های مالی این شرکت ها به طور کامل قابلیت مقایسه با سایر شرکت ها یا با دوره های زمانی دیگر را نداشته باشد.

جریان نقدی شرکت، به عنوان شاخصی که نشان دهنده میزان نقدینگی ورودی و خروجی در یک دوره زمانی خاص است، می تواند نقش مهمی در تأثیرگذاری بر قابلیت مقایسه صورت های مالی داشته باشد. برای مثال، در مراحل رشد سریع شرکت، ممکن است شرکت ها با جریان نقدی منفی یا بسیار نوسانی مواجه شوند که این امر می تواند اطلاعات مالی را تحت تأثیر قرار دهد و قابلیت مقایسه آن ها را کاهش دهد. به علاوه، در مرحله بلوغ که شرکت ها به ثبات بیشتری در جریان نقدی دست می یابند، انتظار می رود که صورت های مالی آن ها قابل مقایسه تر باشد. اما در شرایطی که جریان نقدی همچنان ناپایدار یا غیرقابل پیش بینی باشد، این امر می تواند به طور منفی بر قابلیت مقایسه صورت های مالی تأثیر بگذارد.

از طرف دیگر، تأثیر منفی جریان نقدی بر قابلیت مقایسه صورت های مالی می تواند ناشی از عوامل مختلفی باشد. یکی از این عوامل، تفاوت در ساختارهای مالی و سرمایه گذاری در مراحل مختلف چرخه عمر است. به طور خاص، شرکت هایی که در مراحل اولیه چرخه عمر قرار دارند، ممکن است بیشتر به منابع خارجی برای تأمین مالی نیاز داشته باشند، که این امر می تواند به افزایش پیچیدگی و نوسانات جریان نقدی منجر شود. این نوسانات می تواند باعث شود که اطلاعات مالی ارائه شده توسط این شرکت ها کمتر قابل اعتماد و مقایسه باشد. علاوه بر این، در مراحل بلوغ و افول چرخه عمر، جریان نقدی ممکن است به دلیل کاهش فرصت های سرمایه گذاری یا افزایش هزینه های عملیاتی دچار تغییرات قابل توجهی شود. این تغییرات نیز می تواند به کاهش قابلیت مقایسه صورت های مالی منجر شود. برای مثال، شرکت هایی که در مرحله افول قرار دارند، ممکن است با کاهش درآمد و افزایش هزینه ها مواجه شوند که این امر می تواند جریان نقدی منفی ایجاد کند و در نتیجه اطلاعات مالی ارائه شده توسط این شرکت ها را کمتر قابل مقایسه کند.

همچنین، تأثیر منفی جریان نقدی بر قابلیت مقایسه صورت های مالی ممکن است به دلیل تفاوت در روش های حسابداری و گزارشگری مالی میان شرکت ها و در طول زمان نیز تشدید شود. برای مثال، شرکت هایی که در مراحل مختلف چرخه عمر قرار دارند، ممکن است از روش های مختلفی برای شناسایی و اندازه گیری جریان نقدی استفاده کنند که این امر می تواند باعث کاهش قابلیت مقایسه صورت های مالی آن ها شود. به عبارت دیگر، تفاوت در رویه های حسابداری میان شرکت ها می تواند به تفاوت های بزرگ در اطلاعات مالی منجر شود که قابلیت مقایسه آن ها را کاهش می دهد.

منابع

✓ اسدی، لیلا، واعظ، سید علی، جرجزاده، علیرضا، کعب عمیر، احمد، (۱۳۹۷)، تأثیر ابعاد مسئولیت پذیری اجتماعی بر ارزش آفرینی شرکت های دارویی و غیردارویی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، حسابداری سلامت، دوره ۷، شماره ۱، صص ۱-۳۱.

✓ ایمان روی، زهرا، (۱۳۹۵)، بررسی تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت ها و عملکرد مالی بر چسبندگی هزینه در

- شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان-نامه کارشناسی ارشد، مؤسسه‌های آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی، مؤسسه آموزش عالی زند، شیراز.
- ✓ باباجانی، جعفر، تحریری، آرش، ثقفی، علی، بدری، احمد، (۱۳۹۳)، رابطه بین عدم تقارن اطلاعاتی و مدیریت سود، پیشرفت‌های حسابداری، دوره ۶، شماره ۲، صص ۱-۲۶.
- ✓ بادآور نهندی، یونس، بابایی، قادر، (۱۳۹۸)، ارتباط قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و ریسک سقوط قیمت سهام با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی، پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، دوره ۸، شماره ۱، صص ۱۷۳-۲۰۶.
- ✓ برادران حسن زاده، رسول، بادآور نهندی، یونس، حسین بابایی، قادر، (۱۳۹۱)، بررسی رابطه بین برخی مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی با ارزش ایجاد شده برای صاحبان سهام و ارزش افزوده اقتصادی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۹، شماره ۲، صص ۱-۱۶.
- ✓ بنابی قدیم، رحیم، واعظ، سید علی، اصغری زنوزی، الهام، (۱۳۹۹)، تأثیر استراتژی کسب‌وکار بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت‌های پذیرفته‌شده بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های حسابداری مالی، دوره ۱۲، شماره ۱، صص ۳۹-۵۶.
- ✓ حاجی‌ها، زهره، بهادری، مالک، (۱۳۹۹)، بررسی مقایسه‌ای قابلیت اتکاء اطلاعات مالی بر اساس تئوری چرخه عمر، فصلنامه حسابداری مدیریت، دوره ۱۲، شماره ۴۰، صص ۹۷-۱۰۸.
- ✓ حاجیها، زهره، چناری بوکت، حسن، (۱۳۹۶)، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و مدیریت سود واقعی، پژوهش‌های حسابداری مالی، دوره ۹، شماره ۳، صص ۳۳-۴۸.
- ✓ حاجیها، زهره، شاکری، عبدالرضا، (۱۳۹۸)، حاکمیت شرکتی، افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی و ارزش شرکت، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره ۱۱، شماره ۴۴، صص ۱۷۵-۱۹۲.
- ✓ خزایی، مهدی، زلفی، حسن، افلاطونی، عباس، (۱۳۹۸)، تأثیر توانایی مدیریت بر میزان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، دانش حسابداری، دوره ۱۰، شماره ۲، صص ۲۱-۴۴.
- ✓ خوش‌طینت، محسن، راعی، حمید، (۱۳۸۳)، تأثیر ارائه اطلاعات حسابداری اجتماعی بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۷، صص ۷۳-۹۲.
- ✓ داموداران، آسوات، (۲۰۰۲)، ارزش‌گذاری سهام مفاهیم و مدل‌های کاربردی، ترجمه شرکت تأمین سرمایه امین (۱۳۹۸)، تهران: کیهان.
- ✓ کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، (۱۳۸۹)، استانداردهای حسابداری، تهران: انتشارات سازمان حسابرسی.
- ✓ کیا، علی، صفری گرایی، مهدی، (۱۳۹۶)، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، مدیریت سود تعهدی و مدیریت واقعی سود، دانش حسابداری مالی، دوره ۴، شماره ۲، صص ۱۱۵-۱۳۷.
- ✓ مهرانی، کاوه، مهرانی، کیارش، میرصانعی، سیدروح اله، (۱۳۹۵)، ارزشیابی سهام، تهران: مهربان نشر.
- ✓ مهرورز، فاطمه، مرفوع، محمد، (۱۳۹۵)، رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با آگاهی بخشی قیمت سهام در خصوص سودهای آتی، مطالعات تجربی حسابداری مالی، دوره ۱۳، شماره ۴۹، صص ۸۳-۱۱۰.
- ✓ نمازی، محمد، رضایی، غلامرضا، ممتازیان، علیرضا، (۱۳۹۳)، رقابت در بازار محصول و کیفیت اطلاعات حسابداری، پیشرفت‌های حسابداری، دوره ۶، شماره ۲، صص ۱۳۱-۱۶۶.
- ✓ هاشمی دهچی، مجید، ایزدی نیا، ناصر، امیری، هادی، (۱۳۹۹)، تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری با تأکید بر نقش سرمایه‌گذاران متخصص و عدم تقارن اطلاعاتی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۷، شماره ۳، صص ۴۷۳-۴۹۴.
- ✓ Agarwal, R., & Gort, M.. (۲۰۰۲). Firm and product life cycles and firm survival. American

- Economic Review, ۹۲(۲), ۱۹۰-۱۸۴
- ✓ Alhadi, A., Habib, A., Taylor, G., Hasan, M., & Al-Yahyaee, K.. (۲۰۲۱). Financial statement comparability and corporate investment efficiency. *Meditari Accountancy Research*, ۲۹(۶), ۱۳۱۳-۱۲۸۳
 - ✓ Asadi, L., Vaez, A., JerJer Zadeh, A., & Kaab Amir, A. (۲۰۱۸). The Effect of Corporate Social Responsibility Dimensions on Value Creation of the Pharmaceutical and Non-Pharmaceutical Companies Listed on the Tehran Stock Exchange. *Journal of Health Accounting*, ۷(۱), ۳۱-۱. (in Persian)
 - ✓ Balakrishnan, K., & Cohen, D. A. (۲۰۱۱). Product market competition and financial accounting misreporting. DOI: ۱۰.۲۱۳۹/ssrn. ۱۹۲۷۴۲۷
 - ✓ Banerjee, R., & Hofmann, B.. (۲۰۲۲). Corporate zombies: Anatomy and life cycle. *Economic Policy*, ۳۷(۱۱۲), ۸۰۳-۷۵۷
 - ✓ Baron, D.P. (۲۰۰۱). Private Politics, Corporate Social Responsibility, and Integrated Strategy. *Journal of Economics and Management Strategy*, ۱, ۴۵-۷
 - ✓ Beatty, A., Liao, S., & Yu, J. J. (۲۰۱۳). The spillover effect of fraudulent financial reporting on peer firms' investments. *Journal of Accounting & Economics*, ۵۵(۲-۳), ۱۸۳-۲۰۵
 - ✓ Bhaskar, L. S., Schroeder, J. H., & Shepardson, M. L.. (۲۰۱۹). Integration of internal control and financial statement audits: Are two audits better than one?. *The Accounting Review*, ۹۴(۲), ۸۱-۵۳
 - ✓ Biswas, P. K., Habib, A., & Ranasinghe, D.. (۲۰۲۲). Firm life cycle and financial statement comparability. *Advances in accounting*, ۵۸, ۱۰۰۶۰۸
 - ✓ Bon Kima, J., Li, L., Lu, L.Y., Yu, Y. (۲۰۱۶). Financial statement comparability and expected crash risk. *Journal of Accounting and Economics*, ۶۱(۳-۲), ۳۱۲-۲۹۴
 - ✓ Bonabi Ghadim, R., Vaez, S., Asgari Zenozi, E. (۲۰۲۰). Effect of business strategy on the financial statement comparability, emphasizing on information asymmetry in listed companies on Tehran Stock Exchange. *Journal of Financial Accounting Research*, ۱۲(۱), ۵۶-۳۹. (in Persian)
 - ✓ Bulan, L. T., & Subramanian, N.. (۲۰۰۹). The firm life cycle theory of dividends. *Dividends and dividend policy*, ۱, ۲۱۳-۲۰۱
 - ✓ Chang, H. S. (۲۰۱۵). Firm Life Cycle and Detection of Accrual-based Earnings Manipulation. Doctoral dissertation, University of Illinois at UrbanaChampaign .
 - ✓ Chen, A., & Gong, J. J. (۲۰۱۹). Accounting comparability, financial reporting quality, and the pricing of accruals. *Advances in accounting*, ۴۵, ۱۰۰۴۱۵
 - ✓ Chen, C. W., Collins, D. W., Kravet, T. D., & Mergenthaler, R. D.. (۲۰۱۸). Financial statement comparability and the efficiency of acquisition decisions. *Contemporary Accounting Research*, ۳۵(۱), ۲۰۲-۱۶۴
 - ✓ Chen, C-W., Collins, D. W., Kravet, T., & Mergenthaler, R. D. (۲۰۱۵). Financial Statement Comparability and the Efficiency of Acquisition Decisions. *Contemporary Accounting Research*, ۳۵(۱), ۲۰۲-۱۶۴
 - ✓ Chen, T. (۲۰۱۶). Internal Control, Life Cycle and Earnings Quality—An Empirical Analysis from Chinese Market. *Open Journal of Business and Management*, ۴(۲), ۳۱۱-۳۰۱
 - ✓ Cheng, P., Man, P., & Yi, C. H. (۲۰۱۳). The impact of product market competition on earnings quality. *Accounting and Finance*, ۵۳(۱), ۱۳۷-۱۶۲
 - ✓ Datta, S., Iskandar, M., & Singh, V. (۲۰۱۲), Product Market Power, Industry Structure, and Corporate Earnings Management. *Journal of Banking and Finance*, ۳۷(۸), ۳۲۸۵-۳۲۷۳
 - ✓ De Franco, G., Kothari, S. P., & Verdi, R. S.. (۲۰۱۱). The benefits of financial statement comparability. *Journal of Accounting research*, ۴۹(۴), ۹۳۱-۸۹۵
 - ✓ De Franco, G., Kothari, S.P. & Verdi, R.S. (۲۰۱۱). The Benefits of Financial Statement Comparability. *Journal of Accounting Research*, ۴۹(۴), ۹۳۱-۸۹۵

- ✓ Dickinson, V., (۲۰۱۱). Cash flow patterns as a proxy for firm life cycle. *The Accounting Review*, ۸۶(۶), ۱۹۶۴-۱۹۹۴
- ✓ Emenyi, E. O., & Okpo, A. S.. (۲۰۲۳). Environmental disclosure and the quality of financial reports of listed Nigerian manufacturing firms. *British Journal of Marketing Studies*, ۱۱(۴), ۵۳-۱۸
- ✓ Engelberg, J., Ozoguz, A., & Wang, S. (۲۰۱۷). Know Thy Neighbor: Industry Clusters, Information Spillovers and Market Efficiency. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, ۴۱(۶), ۸۳-۵۱
- ✓ Fernandez- Kranz, D., & Santalo, J. (۲۰۱۰). When necessity becomes a virtue: The Effect Of Product Marker Competition On Corporate Social Responsibility, *Journal of Economices and Management Strategy*, ۲, ۴۸۷-۴۵۳
- ✓ Financial Accounting Standards Board. (۲۰۱۰). Conceptual Frameworkfor Financial Reporting. Statement of Financial Accounting Concepts No. ۸. Norwalk, CT: FASB
- ✓ Francis, J.R., M. Pinnuck, M., & Watanabe, O. (۲۰۱۴). Auditor Style and Financial Statement Comparability. *The Accounting Review*, ۸۹(۲), ۶۳۳-۶۰۵
- ✓ Friedrich, J.. (۲۰۲۱). Regulatory arbitrage in the intersection of accounting standards and tax laws: The case of synthetic leases. *Accounting, Economics, and Law: A Convivium*, ۱۱(۲), ۲۳۲-۲۰۱
- ✓ Gaio, C., & Raposo, C. (۲۰۱۰). Earnings Quality and Firm Valuation: International Evidence. *Journal of Accounting and Finance*, ۵۱, ۴۹۹-۴۶۷
- ✓ Hajiha, Z., & Shakeri, A. (۲۰۱۹). Corporate governance, disclosure of social responsibility and company value. *Financial accounting and auditing researches*, ۱۱(۱۴), ۱۹۲-۱۷۵
- ✓)in Persian (
- ✓ Hasan, M. M., & Habib, A. (۲۰۱۷). Corporate life cycle, organizational financial resources and corporate social responsibility. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, ۱۳(۱), ۳۶-۲۰
- ✓ Hong, Y., & Andersen, M.L. (۲۰۱۱). The relationship between corporate social responsibility and earnings management: an exploratory study. *Journal of Business Ethics*, ۱۰۴, ۴۶۱-۴۷۱